

**Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Факультет психології, історії та соціології
Кафедра психології**

**ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ОТРИМАННЯ ДРУГОЇ ВИЩОЇ
ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ**

**Кваліфікаційна робота (проєкт)
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»**

**Виконала: студентка 4 курсу
спеціальності 053 Психологія
першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти
Дар'я ЛЮБЕНКО**

**Керівник: к.психол.н., доцентка
Олена ШЕЛЕСТОВА**

**Рецензент: докторка психологічних наук,
професорка, завідувачка кафедри
загальної та практичної психології
Кам'янець-Подільського національного
університету імені Івана Огієнка
Ліана ОНУФРІЄВА**

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНИЙ ОГЛЯД ПРОБЛЕМАТИКИ ОТРИМАННЯ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	6
1.1. Особливості отримання освіти в умовах війни в Україні	6
1.2. Параметри мотивації та життєстійкості студентів в умовах воєнних дій.	9
Висновки до розділу 1.	14
РОЗДІЛ II. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДЕТЕРМІНАНТ ОТРИМАННЯ ДРУГОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ	16
2.1. Обґрунтування та опис процедури проведення емпіричного дослідження.	16
2.2. Аналізування отриманих результатів емпіричного дослідження.	18
Висновки до розділу 2.	24
ВИСНОВКИ	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	28
ДОДАТКИ	32

ВСТУП

Актуальність вивчення теми «Психологічні детермінанти отримання другої вищої освіти в умовах військового конфлікту» визначається важливістю розуміння складної взаємодії між індивідуальними процесами прийняття рішень та зовнішніми соціополітичними факторами. У часи військового конфлікту отримання додаткової освіти набуває особливої вагомості через унікальні виклики та умови, з якими стикаються особи.

По-перше, психологічний аспект цього явища розглядає мотивацію та менталітет осіб, які обирають отримання другої вищої освіти під час війни. Розуміння основних психологічних детермінант, таких як бажання особистого розвитку, кар'єрного зростання чи стратегічні стратегії пристосування до невизначеності, допоможе визначити уявлення про людську поведінку та стійкість у надзвичайних умовах.

По-друге, вивчення соціополітичних чинників, що впливають на рішення отримувати другу вищу освіту під час військових конфліктів, є ключовим для комплексного аналізу. Фактори, такі як економічна нестабільність, зміни в вимогах ринку праці та потреба у спеціалізованих навичках у зонах конфлікту, можуть спонукати осіб до отримання додаткової освіти як стратегічної реакції на змінюючіть умови. Дане розуміння сприяє більш глибокому розумінню соціально-економічної динаміки під час воєнного стану.

Крім того, вивчення цієї теми має практичне значення для освітніх установ та гуманітарних організацій. Отримані знання можуть бути використані для розробки освітніх програм, які враховують особливі освітні потреби осіб під час військових конфліктів.

Вивченням дотичних тематик займалися С. О. Ареф'єв, Н. Ц.Бадмаєва, О. В. Батрак, О. В. Бацилева, І. Л. Дибач, О. В. Долгальова, А. М.Кокарева, О. М. Коқун, С. М. Кондратюк, С. Б. Кузікова, С. М. Ольховецький, В. В. Предко та інші.

У висновку, вивчення психологічних детермінант та соціополітичних факторів, що визначають отримання другої вищої освіти під час військових конфліктів, є важливим для розкриття внутрішніх механізмів між індивідуальними рішеннями та широким соціоекономічним контекстом. Отримані знання можуть мати важливі наслідки для формування ефективної політики та системи підтримки, спрямованих на вирішення освітніх потреб осіб в умовах війни.

Мета дослідження: теоретично та емпірично визначити психологічні детермінанти отримання другої вищої освіти в умовах військового часу.

У відповідності до тематики дослідження були визначені такі **завдання:**

1. Виокремити особливості отримання освіти в умовах війни в Україні.
2. Зазначити параметри мотивації та життєстійкості студентів в умовах воєнних дій.
3. Емпірично дослідити психологічні детермінанти отримання другої вищої освіти в умовах військового часу.

Об'єкт дослідження: прагнення здобуття другої вищої освіти.

Предмет дослідження: психологічні детермінанти отримання другої вищої освіти під впливом війни.

Практичне значення дослідження: результати можуть бути використані для розробки освітніх програм, призначених для осіб, які обирають отримати другий вищий рівень освіти під час воєнних конфліктів. Такі програми можуть включати спеціалізовані курси та консультаційні служби для студентів, які стикаються із зовнішніми труднощами. Крім того, результати дослідження можуть бути використані для розробки програм, спрямованих на соціальну інтеграцію студентів під час військового конфлікту, що може включати створення мереж підтримки та ініціатив для полегшення соціальної адаптації та професійного розвитку студентів.

Тематика дослідження зумовлює використання наступних **методів:**

- теоретичні: узагальнення та аналізування наявних концепцій щодо дотичних тем, порівняння даних досліджень різних науковців, синтез та інтерпретація отриманих емпіричних результатів;

- емпіричні: методика для діагностики навчальної мотивації студентів (Реан, Якунін), тест «Впевненості в собі» В. Г. Ромека, методика життєстійкості С. Мадді;

- статистичні методи обробки даних: коефіцієнт кореляції Спірмена.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження обговорювалися на засіданні кафедри психології від 31.05.2024 року протокол № 16.

Структура кваліфікаційної роботи: вступ, два основних розділи теоретичного та емпіричного дослідження, висновки, список використаних джерел і додатки. Загальний обсяг роботи становить 37 сторінок, включаючи 2 таблиці та 1 рисунок.

РОЗДІЛ І

ТЕОРЕТИЧНИЙ ОГЛЯД ПРОБЛЕМАТИКИ ОТРИМАННЯ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

1.1. Особливості отримання освіти в умовах війни в Україні

В останні роки умови функціонування вищих навчальних закладів України зазнали значних змін, які виникли внаслідок заглиблення глобальних та національних проблем, особливо актуальних в умовах війни. Враховуючи особливості складнощів даного часу та процеси реформування освітньої сфери, системі вищої освіти України тепер необхідно вирішувати нові завдання, що передбачають розширення спектру діяльності та збільшення ролі університетської освіти у житті суспільства.

О. В. Батрак зазначає: «Значний вплив на потенціал ЗВО, особливо в Україні, відіграє зовнішнє середовище, включаючи економічний, політичний і соціальний аспекти розвитку країни» [3].

На думку низки зарубіжних авторів значущими результатами ефективного використання потенціалу вищих навчальних закладів є [28;29;30]:

1. Збільшення економічного розвитку країни. Інвестиції в вищу освіту сприяють розвитку висококваліфікованих фахівців, які здатні розробляти та впроваджувати нові ідеї та продукти, що сприяє зростанню економічної активності та інноваційному потенціалу країни.

2. Зміцнення політичної стабільності країни. Якісна вища освіта сприяє розвитку критичного мислення та аналітичних навичок серед громадян, що може підтримати політичну стабільність, сприяючи розумінню та ухваленню обґрунтованих політичних рішень.

3. Підвищення соціального розвитку. Якісна вища освіта створює можливості для кожної особи розвивати свої здібності та потенціал, що може сприяти сталому соціальному розвитку суспільства, підтримуючи зростання

рівня освіченості та забезпечуючи доступ до кращих можливостей для всіх громадян.

Проаналізувавши декілька наукових публікацій нами було визначено, що внутрішні складові, що визначають потенціал вищих навчальних закладів (ЗВО), включають: фінансовий потенціал (фінансові ресурси, які доступні для університету, такі як бюджетні асигнування, гранти, пожертви та інші джерела фінансування), матеріальний потенціал (фізичні ресурси університету, такі як будівлі, споруди, лабораторії, обладнання та інфраструктура, які необхідні для забезпечення навчального процесу та дослідницької діяльності), нематеріальний потенціал (репутація університету, його історія, культурні та наукові цінності, які визначають його привабливість для студентів, викладачів та дослідників), інформаційний потенціал (доступ до інформаційних ресурсів, бібліотек, баз даних, технологій та інших засобів, які допомагають університету забезпечувати якісну освіту та наукові дослідження), кадровий потенціал (викладацький склад, дослідницький персонал та адміністративний персонал університету, які мають велике значення для забезпечення якості освіти та наукової діяльності), просторово-часовий потенціал (фізичний простір та час, доступний для навчання, дослідження та інших академічних заходів університету, такі як аудиторії, бібліотеки, лабораторії, робочі місця та розклад занять) [6;8;20;23].

Умови воєнного стану впливають на функціонування освітньої системи шляхом стимулювання пошуку нових методів навчання, впровадження інноваційних форм організації освітнього процесу та використання ефективних педагогічних та інформаційних технологій. Тому підтримка активного впровадження інновацій у галузь освіти під час конфлікту стала пріоритетним завданням Міністерства освіти і науки України та його підрозділів. Зазначається, що навіть самі педагоги стали більш активними у пошуку шляхів вирішення проблем в організації навчання учнів. Багато

навчальних закладів надали загальнодоступні платформи зі своїми навчальними матеріалами [19].

Важливим явищем у контексті освіти в умовах війни є дистанційне навчання – форма освіти, яка здійснюється без присутності учнів та викладачів у традиційних навчальних приміщеннях. У даній формі навчання використовуються інформаційно-комунікаційні технології для забезпечення спілкування, обміну матеріалами та виконання навчальних завдань віддалено. Дистанційне навчання може проводитися за допомогою відео конференцій, спеціальних платформ для навчання в Інтернеті, електронних підручників, відеоуроків та інших засобів. Воно може бути реалізоване у форматі онлайн курсів, вебінарів, самостійного навчання або комбінації різних методів. Дистанційне навчання надає можливість здобувати освіту незалежно від місця проживання, графіку та індивідуальних обставин, сприяючи гнучкості та доступності освіти [10].

О. І. Ніточко і О. Л. Гоцуляк вказують, що розвиток нових потреб та вимог у навчальному процесі медичних вищих навчальних закладів буде сприяти зростанню унікальних смарт-технологій, систем штучного інтелекту та технологій віртуальної реальності у сучасному світі, що сприятиме отриманню необхідних практичних навичок у процесі дистанційної освіти та онлайн навчання для майбутніх українських фахівців [17].

Отримання освіти в умовах війни в Україні є завданням, що супроводжується рядом унікальних викликів та особливостей. Забезпечення безпеки учасників навчального процесу встановлюється як основний пріоритет, враховуючи можливість пошкодження або втрати навчальних закладів, що може вимагати оперативного переселення або відновлення освітніх приміщень [5].

Значне застосування дистанційних технологій стає необхідністю для забезпечення доступу до освіти в умовах війни. Віртуальні класи, онлайн-лекції та електронні ресурси виступають інструментами, які забезпечують

можливість навчання без присутності учнів та викладачів у традиційних навчальних приміщеннях [27].

Психологічний аспект відіграє важливу роль у мінімізації стресового впливу військових подій на студентів та педагогічний персонал, що вимагає впровадження системи психологічної підтримки та консультування. Адаптація освітніх програм до потреб, пов'язаних із воєнним конфліктом, вимагає перегляду та розширення практичних навичок та знань, що є актуальними в умовах військових дій [26].

Здійснення евакуації та надання можливості продовження навчання для студентів з зони конфлікту, а також забезпечення мобільності та збереження навчальних документів, стають важливими аспектами організації освітнього процесу в умовах війни. Залучення гуманітарної допомоги стає необхідністю для забезпечення освітніх потреб учасників конфлікту, допомагаючи вирішувати проблеми, пов'язані з доступністю та якістю освіти в умовах воєнного конфлікту [5].

Отже, використання дистанційного навчання, застосування інновацій та здійснення евакуації студентів є важливими чинниками для забезпечення якісної освіти в умовах воєнного конфлікту. Гуманітарна допомога, психологічна підтримка та постійне вдосконалення освітніх програм є ключовими аспектами, спрямованими на забезпечення стабільного розвитку освіти та майбутнього України.

1.2. Параметри мотивації та життєстійкості студентів в умовах воєнних дій

Параметри мотивації та життєстійкості студентів в умовах воєнних дій включають чітко сформульовані цілі та мети, доступ до необхідних ресурсів, підтримку від родини, друзів та викладачів, адаптивність до змін, стресостійкість та віру у майбутнє.

За визначенням Л. В. Кухарської та А. І. Вольних мотивацію слід розуміти як: «...стан людини, сукупність внутрішніх і зовнішніх рушійних сил, які спонукають її направити свою діяльність на досягнення поставленої мети. Іншими словами, коли наявна мотивація на вчинення якоїсь дії, то людина отримує спонукання виконати цю дію, коли ж мотивація відсутня, то людина не прагне щось робити, або ж ця робота не приносить їй задоволення» [15].

С. М. Ольховецький вказує, що мотивація є взаємодією та перетворенням, де суб'єкт та ситуація впливають один на одного, і в результаті виникає конкретна поведінка. Вона пояснює направленість дій, організованість та стійкість цільової активності, спрямованої на досягнення певної мети [18].

На думку Р. Кириченко і А. Колодяжної: «Мотивація – це внутрішній процес, заснований на суто особистісних мотивах, тобто імпульсах, що спонукають людину прикладати зусилля і наближають носія мотивів до досягнення певних цілей або задоволення потреб його власними силами, його енергією, за його ж волею» [9].

Зазначається, що загальноприйнятим є виокремлення трьох основних параметрів мотивації [7]:

1. Генезис мотиву: відноситься до виникнення мотивації (фактори та обставини призводять до виникнення конкретних мотивів у людини, їх походження та розвиток з часом).

2. Мотив як надбану індивідуальну диспозицію: стосується особистих рис та характеристик, які впливають на формування мотивації у кожної людини.

3. Спонукування мотиву як актуальну мотивацію: описує мотивацію в конкретний момент часу, коли мотив є активним та впливає на поведінку людини (які фактори стимулюють або підтримують актуальні мотиви у різних ситуаціях).

Існує кілька видів мотивації, які визначаються різними аспектами та характеристиками. До найпоширеніших видів мотивації належать [1]:

- внутрішня мотивація: виникає зсередини особистості і визначається особистими цілями, цінностями, інтересами та задоволенням від самого процесу виконання завдання;

- зовнішня мотивація: виникає зовнішніми факторами, такими як нагороди, покарання, визнання оточуючих тощо;

- соціальна мотивація: виникає внаслідок соціального взаємодії та спілкування з іншими людьми, що може включати бажання задовольнити очікування оточуючих, отримати схвалення або підтримку від інших;

- мотивація досягнення: виникає з бажання досягти певної мети або успіху в конкретній сфері.

Багато наукових досліджень, як і закордонних, так і вітчизняних, присвячено аналізу життєстійкості. Л. М. Смольська вказує, що життєстійкість – це здатність особистості протистояти труднощам, стресовим ситуаціям та негативним впливам, зберігаючи при цьому психологічну стійкість і здатність адаптуватися до змін, зберігаючи позитивний настрій та ефективність у досягненні цілей [25].

Дослідження С. Мадді та С. Кобейса підтвердили, що життєстійкість є важливою особистісною рисою, яка відображає загальний стан психічного здоров'я та включає три ключові життєві настанови: залученість, впевненість у можливості контролю та готовність до ризику [33].

С. Б. Кузікова зазначає: «Життєстійкість опосередковується такими факторами як типологічні особливості, вік, професія, соціальний статус, та проявляється в особливостях свідомої саморегуляції, успішності подолання стресових ситуацій, реалізації власної життєвої програми» [14].

Життєстійкість є складним конструктом, який формується під впливом різноманітних факторів. Основними з них є типологічні особливості особистості, такі як рівень екстраверсії, нейротизму тощо. Наприклад, люди з

високим рівнем екстраверсії можуть мати більшу схильність до позитивного ставлення до стресових ситуацій та швидшого відновлення після них [34].

Крім того, вік впливає на рівень життєстійкості, оскільки зріліша людина може мати більше досвіду та ресурсів для подолання життєвих труднощів. Професійна діяльність також може впливати на розвиток життєстійкості, наприклад, люди, які працюють у надзвичайних і вимогливих умовах, можуть навчитися краще реагувати на стрес та пристосовуватися до нього [12].

Соціальний статус також може мати значення, наприклад, люди з вищим соціальним статусом можуть мати доступ до більшої кількості ресурсів для подолання труднощів, таких як фінансові чи психологічні [24].

Життєстійкість проявляється у свідомій саморегуляції, яка полягає у здатності контролювати свої емоції, дії та реакції на стресові ситуації. Також це виявляється в успішності подолання стресових ситуацій, тобто в здатності ефективно вирішувати проблеми та адаптуватися до нових умов. Крім того, життєстійкість проявляється в реалізації власної життєвої програми, тобто у здатності до досягнення поставлених цілей та задоволення від власного життя [11].

Згідно з концепцією С. Мадді, життєстійкість складається з трьох компонентів [31;32]:

1. Залученість (Engagement): відображає особистісну готовність займатися діяльністю та відчуття захопленості та інтересу до неї. Особа, яка має високий рівень залученості, активно включається у свої дії та завдання, має велике зацікавлення у своїх зусиллях та відчуває емоційне задоволення від виконання ними.

2. Контроль (Control): відображає впевненість особистості у своїй здатності впливати на події та ситуації у своєму житті. Особа з високим рівнем контролю вірить, що вона має здатність контролювати та впливати на обставини навколишнього світу, що сприяє її відчуттю впевненості та ефективності.

3. Прийняття ризику (Acceptance of Challenge): відображає готовність особистості приймати та впоратися з ризикованими ситуаціями та викликами. Особа з високим рівнем прийняття ризику вважає виклики та перешкоди не лише як можливості для розвитку, але й як необхідний елемент особистісного зростання та самореалізації.

Основні компоненти життєстійкості можна поділити на два блоки. Перший блок – це загальні здібності, який включає базові особистісні настанови, розум, самосвідомість, сенс і відповідальність. Такі загальні здібності відображають універсальні характеристики особистості, які сприяють її життєстійкості та успіху в різних сферах життя. Другий блок – це спеціальні здібності, який включає навички взаємодії з людьми та навички подолання різних типів складних ситуацій, що допомагають особистості ефективно адаптуватися до конкретних викликів та ситуацій, з якими вона зіштовхується [21].

Життєстійкість виконує кілька важливих функцій. По-перше, вона допомагає людині адаптуватися до стресових ситуацій та зберігати психологічний баланс під час викликів. Крім того, життєстійкість допомагає подолати труднощі та проблеми, що виникають на шляху до досягнення поставлених цілей. Вона сприяє постійному особистісному зростанню та самовдосконаленню, розвиваючи різні аспекти особистості, такі як самосвідомість та саморегуляція [22].

Також життєстійкість забезпечує стійкість перед труднощами та допомагає зберегти ментальне та емоційне благополуччя в складних ситуаціях. Крім того, вона є ключовим фактором у досягненні поставлених цілей та виконанні завдань, допомагаючи зберегти мотивацію та наполегливість у праці над ними [4].

У цілому, зазначені функції життєстійкості сприяють підвищенню психологічного стану людини та поліпшенню її здатності адаптуватися до життєвих випробувань і досягати успіху.

Отже, мотивація та життєстійкість є ключовими факторами, які визначають успіх та досягнення в різних сферах життя.

Мотивація, як внутрішній ресурс, спонукає людину до досягнення своїх цілей, допомагаючи подолати труднощі та недоліки на шляху до успіху. Вона надихає людину на активність, наполегливість у праці над поставленими завданнями.

Життєстійкість, з іншого боку, визначає здатність людини протистояти труднощам, стресам та випробуванням, зберігаючи позитивний психологічний стан і продовжуючи працювати над досягненням мети навіть у важких умовах. Вона допомагає людині залишатися стійкою, адаптивною та реалізованою, навіть коли її зустрічають перешкоди та виклики.

Разом мотивація та життєстійкість створюють потужну комбінацію, яка допомагає людині досягати великих успіхів і впоратися з будь-якими життєвими випробуваннями. Їх важливість полягає у здатності спонукати та підтримувати людину в її пошуках та подоланні труднощів, роблячи можливим досягнення максимального потенціалу та особистісного розвитку.

Висновки до розділу 1. Отримання освіти студентами в умовах війни є надзвичайно складною та важливою проблемою, яка потребує глибокого аналізу з різних перспектив. Військові конфлікти та бойові дії негативно впливають на освітній процес, створюючи низку викликів та перешкод для студентів, вчителів та освітніх закладів загалом.

По-перше, безпека стає однією з найбільших турбот під час воєнних дій. Студенти та педагоги можуть бути під загрозою нападу, обстрілу чи терористичних актів, що ставить під сумнів можливість безпечного перебування в освітніх закладах та нормального проведення навчальних занять.

По-друге, інфраструктура освіти часто страждає внаслідок воєнних дій. Будівлі університетів та шкіл можуть бути пошкоджені або знищені,

обладнання та навчальні матеріали можуть бути втрачені. Це ускладнює навчання та може призвести до зупинки освітнього процесу на певний час.

По-третє, психологічна та емоційна підтримка стає надзвичайно важливою під час війни. Студенти та викладачі можуть страждати від стресу, тривоги та травматичних досвідів, пов'язаних з воєнним конфліктом. Надання психологічної підтримки та консультування можуть допомогти зняти негативний вплив військових дій на психічне здоров'я.

По-четверте, студенти можуть зіткнутися з адаптаційними труднощами в умовах війни. Вони можуть бути змушені навчатися дистанційно, переселятися або переривати навчання через загрозу безпеки. Важливою є підтримка та допомога у збереженні мотивації та перспектив на майбутнє.

Нарешті, міжнародна співпраця та підтримка можуть відігравати ключову роль у забезпеченні доступу до освіти в умовах війни. Міжнародні організації та гуманітарні агентства можуть надавати фінансову підтримку, навчальні матеріали та експертну допомогу для відновлення освітніх систем та забезпечення освіти для студентів у зоні конфлікту.

Узагальнюючи, отримання освіти студентами в умовах війни є складною проблемою, яка потребує комплексного підходу та спільних зусиль з боку урядів, громадських організацій та міжнародної спільноти для забезпечення безпеки, доступу до освіти та психологічної підтримки для всіх учасників освітнього процесу.

РОЗДІЛ II

ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДЕТЕРМІНАНТ ОТРИМАННЯ ДРУГОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО ЧАСУ

2.1. Обґрунтування та опис процедури проведення емпіричного дослідження

Першочергово перед нами постало завдання сформувати вибірку у відповідності до мети дослідження, на основі цього в опитуванні взяли участь студенти Херсонського державного університету, що отримують паралельно дві освіти, або перебувають у процесі отримання другої освіти.

Кількість досліджуваних становила 45 осіб (20 чоловіків і 25 жінок), середній вік яких 24 роки. Серед респондентів були особи з різних факультетів університету, як технічних, так і гуманітарних напрямків. У відповідності до умов сьогодення, а саме війна в Україні, дослідження проводилося онлайн, що стало викликом організації опитування, тому було прийнято рішення оформити матеріали методик у вигляді Google Forms.

Отримані результати були підраховані та інтерпретовані у відповідності до зазначених умов опитувальників, і оформлені у вигляді рисунків/таблиць для візуального відображення показників.

На основі теоретичного аналізу наукових джерел дотичних до обраної тематики нами було обрано наступний діагностичний інструментарій:

1. Методика для діагностики навчальної мотивації студентів (Реан, Якунін).

Запропонована методика призначена для виявлення та оцінки різноманітних мотивів студентів у навчальній діяльності. У її структурі включено сім шкал, які визначають такі типи мотивів, як комунікативні, професійні, учбово-пізнавальні, широкі соціальні, мотиви творчої самореалізації, мотиви уникнення невдачі та мотиви престижу [13].

Підкреслюється, що високий рівень учбово-пізнавальної та професійної мотивації сприяє успішності у навчальній діяльності. Натомість, мотивація уникнення є менш сприятливою, оскільки може викликати негативні емоції, понизити самостійність та здатність до організації власного навчання.

Різні аспекти соціальної мотивації, такі як комунікативні та широкі соціальні мотиви, а також мотиви престижу, у сприятливих умовах можуть мати середні або високі показники. Проте важливо, щоб вони поєднувалися з високим рівнем учбово-пізнавальних та професійних мотивів. Переважання соціальної мотивації при низькому рівні учбово-пізнавальних та професійних мотивів може викликати формальність у навчанні та зниження інтересу до нього [2].

Високий рівень мотивів творчої самореалізації може сприяти виконанню творчих завдань. Проте, ці мотиви також повинні поєднуватися з високим рівнем учбово-пізнавальної та професійної мотивації для досягнення успішних результатів у навчанні.

2. Тест «Впевненості в собі» В. Г. Ромека.

Методика включає 30 запитань, які охоплюють три основні аспекти [16]:

1. Впевненість у собі: шкала відображає загальну впевненість у своїх діях та цілях.
2. Соціальна сміливість: вимірює, наскільки людина здатна взаємодіяти з оточуючими в суспільному середовищі.
3. Ініціатива у соціальних контактах: шкала відображає здатність людини активно займати ініціативу у спілкуванні та відчувати себе комфортно при цьому.

Після обчислення сирих балів, їх необхідно перевести у рейтингову шкалу від 1 до 10.

3. Методика життєстійкості С. Мадді.

Тест складається з 45 запитань і розділений на три шкали: «залученість», «контроль» і «прийняття ризику». Після обчислення балів за

кжною шкалою вони сумуються для визначення загального рівня життєстійкості. Нормативний діапазон для цього рівня вважається від 62,19 до 99,25 балів. У тесті також враховуються середні та стандартні відхилення загального показника та підшкал, і отримані результати порівнюються з нормативними показниками [32].

2.2. Аналізування отриманих результатів емпіричного дослідження

Для аналізування та інтерпретації отриманих результатів емпіричного дослідження психологічних детермінант отримання другої вищої освіти в умовах військового часу нами були оформлені показники у вигляді таблиць та рисунків.

1. Проведення методики для діагностики навчальної мотивації студентів (Реан, Якунін). Отримані середньогрупові показники за зазначеним опитувальником представлені у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Середньогрупові показники навчальної мотивації студентів

Мотиви	Показники
Комунікативні мотиви	3,29
Професійні мотиви	4,1
Навчально-пізнавальні мотиви	3,84
Соціальні мотиви	3,15
Мотиви уникнення невдач	2,98
Мотиви престижу	2,82

Нами визначено, що серед опитуваних домінуючими мотивами є професійні (4,1), що є виявом їхнього глибокого зацікавлення у своїй майбутній кар'єрі та бажанням визначити свою професійну ідентичність, що зазвичай виникає зі свідомості можливостей, які надає обрана професійна сфера, та прагнення досягти успіху у цьому напрямку. Студенти можуть бути

мотивовані своїми кар'єрними перспективами та бачити навчання як важливий крок у досягненні своїх професійних цілей.

Домінування навчально-пізнавальних мотивів (3,84) у навчальній мотивації студентів свідчить про їхнє глибоке бажання набувати знань і розуміння, що може бути викликано багатьма факторами, такими як цікавість та любов до навчання, досягнення академічних цілей, задоволення від саморозвитку та прагнення досягти успіху у майбутній кар'єрі.

Значне місце також займають комунікативні мотиви (3,29) у навчальній мотивації студентів свідчить про їхнє глибоке зацікавлення у взаємодії та спілкуванні з оточуючими, що може бути викликано бажанням розвинути свої комунікативні навички та здатність ефективно спілкуватися з однокурсниками та викладачами. Студенти можуть бачити у навчальних ситуаціях можливість обміну думками, взаємного навчання та розвитку співпраці. Колективні завдання та проекти можуть стимулювати їх до активної участі у навчанні, оскільки вони вбачають у них можливість спільно вирішувати завдання та досягати цілей.

Серед важливих є соціальні мотиви (3,15) у навчальній мотивації студентів свідчить про їхнє глибоке зацікавлення у взаємодії та спілкуванні з оточуючими, що може бути викликано бажанням отримати визнання та повагу від своїх ровесників і викладачів, а також бажанням побудувати та зберегти добрі відносини з однокурсниками. Для багатьох студентів важливо мати соціальну підтримку та відчувати себе прийнятими в оточенні, що може стати стимулом для активної участі у навчальному процесі.

Найменш важливими є мотиви уникнення невдач (2,98) та мотиви престижу (2,82) у навчальній мотивації студентів є важливими аспектами, що впливають на їхнє навчання та успішність. Мотиви уникнення невдач можуть включати страх перед провалом, боязнь критики чи втрати статусу, що може виникати зі страху перед відміткою, яка не відповідає очікуванням, або низьким рівнем самооцінки. Зазначені мотиви можуть підштовхувати

студентів до старанного навчання та зосередженості на досягненні успіху для уникнення невдачі або втрати репутації.

З іншого боку, мотиви престижу можуть бути пов'язані з бажанням отримати визнання та почесні від інших, досягти успіху та виявити свою компетентність у вибраній сфері. Студенти, які мають сильні мотиви престижу, можуть бути мотивовані досягати високих результатів, щоб продемонструвати свої здібності та заслужити повагу своїх колег та викладачів.

У результаті дослідження встановлено, що серед студентів переважають професійні мотиви, що свідчить про їхнє зацікавлення у майбутній кар'єрі та бажання досягти успіху у вибраній сфері. Навчально-пізнавальні мотиви також виявилися важливими, що вказує на глибоке бажання студентів здобувати знання та розуміння. Крім того, комунікативні мотиви та соціальна взаємодія мають значний вплив на їхню навчальну мотивацію. Найменш вагомими є мотиви уникнення невдач і престижу, але вони також впливають на студентів у навчальному процесі.

2. Проведення тесту «Впевненість в собі» В. Г. Ромека. Отримані результати щодо рівня впевненості досліджуваних осіб представлені у вигляді рисунку 2.2.

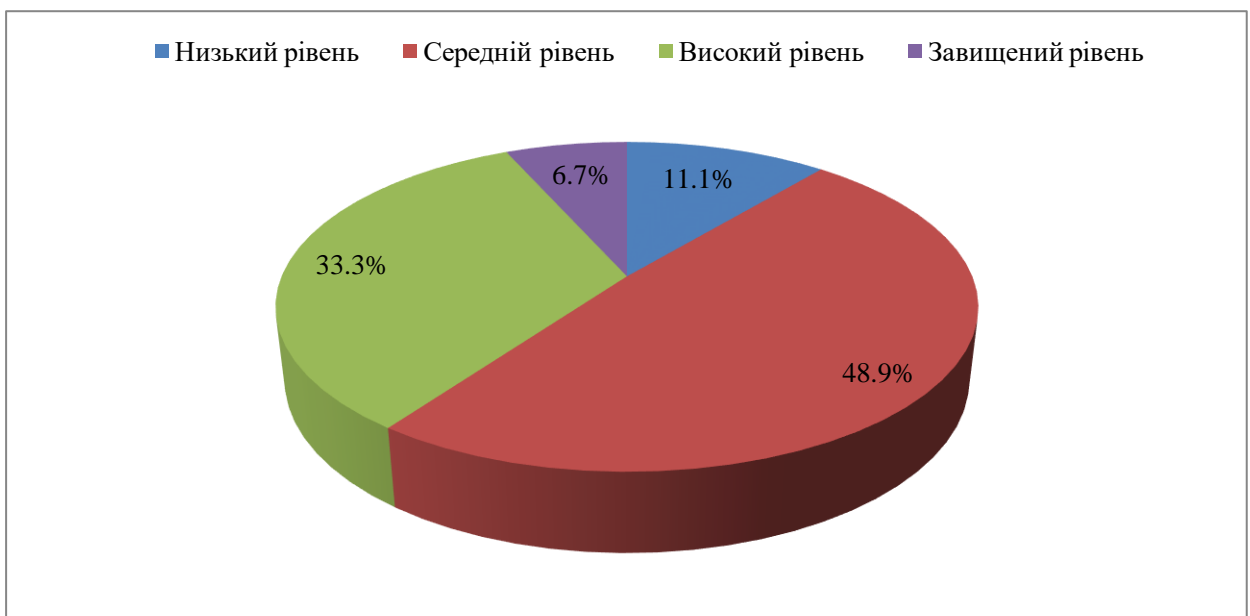

Рис. 2.2. Показники впевненості у собі

У ході проведення даного опитувальника нами було визначено:

1. Середній рівень впевненості у собі (48,9% респондентів) вказує на те, що людина має прийнятну самооцінку і відчувається комфортно у більшості ситуацій. Вона може брати на себе виклики, але може потребувати додаткової підтримки або мотивації, щоб розкрити свій повний потенціал. Людина з середнім рівнем впевненості у собі може періодично відчувати сумніви, але вона здатна долати їх і пристосовуватися до нових обставин.

2. Високий рівень впевненості у собі (33,3% опитуваних) відображається в сильній вірі в свої можливості та готовності брати на себе виклики. Людина з високою самооцінкою може впевнено впоратися зі складними завданнями та приймати рішення, навіть у невизначених ситуаціях. Вона має відчуття контролю над своїм життям і здатна ефективно управляти стресом та негативними емоціями.

3. Низький рівень впевненості у собі (11,1% респондентів) характеризується значними сумнівами в своїх здібностях та можливостях. Людина з низькою самооцінкою може відчувати невпевненість у власних здібностях і боятися ризикувати або брати на себе відповідальність за нові завдання. Вона може уникати викликів і часто шукати підтримки або підтвердження від інших.

4. Завищений рівень впевненості у собі (6,7% опитуваних) може виявлятися в переоцінці власних здібностей та недооцінці ризиків. Людина з завищеною самооцінкою може ігнорувати конструктивну критику, перекладаючи власні невдачі на зовнішні фактори або несправедливі обставини. Вона може вибирати шляхи, які не відповідають її справжнім здібностям або можливостям, що може призвести до ризику невдачі або розчарування.

Отже, результати дослідження показують, що рівень впевненості у собі має значний вплив на поведінку та рішення людини. Середній рівень впевненості у собі може вказувати на здатність до адаптації до різних ситуацій, тоді як низький рівень може призвести до унікальних викликів у

самореалізації та розвитку особистості. З іншого боку, високий рівень впевненості у собі може бути позитивним фактором, що сприяє досягненню успіху та впевненому розв'язанню проблем. Важливо враховувати рівні впевненості у себе при створенні програм та стратегій для підтримки розвитку особистості та досягнення успіху.

3. Проведення методики життєстійкості С. Мадді. Отримані показники за зазначеним опитувальником представлені у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3.

Показники життєстійкості опитуваних осіб

Шкали	Отримані результати	Середні загальні показники	Стандартне відхилення
Залученість	36,7	37,64	8,08
Контроль	30,1	29,17	8,43
Прийняття	12,9	13,91	4,39
<i>Загальний рівень життєстійкості</i>	80,6	80,72	18,53

Аналізуючи отримані результати нами було визначено, що загальний рівень життєстійкості опитуваних осіб перебуває у межах норми (80,6). Рівень життєстійкості, що перебуває у межах норми, характеризується здатністю людини ефективно впоратися зі стресом, труднощами та негараздами, зберігаючи при цьому психологічну стійкість і внутрішній баланс. Особа з таким рівнем життєстійкості зазвичай може швидко адаптуватися до змін, має високий рівень самоконтролю та відчуття впевненості у власних силах. Вона здатна раціонально оцінювати ситуації, шукати конструктивні вирішення проблем і зберігати оптимізм навіть у складних обставинах. Людина з нормальним рівнем життєстійкості може прагнути до постійного особистісного розвитку та самореалізації, зберігаючи при цьому здорові стосунки з оточуючими і маючи позитивний погляд на майбутнє.

Для визначення особливостей детермінант отримання другої вищої освіти нами було використано коефіцієнт кореляції Спірмена і встановлено наступні взаємозв'язки:

1. Особи, які керуються професійними мотивами навчальної діяльності мають переважно високий рівень впевненості у собі ($r=0,71$).

2. Респонденти, що схильні до обрання комунікативних мотивів навчання мають середні показники впевненості у собі ($r=0,54$).

3. Студенти з мотивацією уникнення невдач схильні до низьких результатів впевненості у власних силах та можливостях ($r=0,49$).

4. Показники впевненості у собі опитуваних осіб пов'язане з показниками життєстійкості ($r=0,61$), тобто чим вищими є показники впевненості у власних силах, тим значнішими є прояви життєстійкості.

Отримані результати дослідження вказують на важливий вплив різних мотиваційних чинників на рівень впевненості у собі студентів, що обирають другу вищу освіту. Перш за все, особи, які керуються професійними мотивами навчання, характеризуються високим рівнем впевненості у собі, що може свідчити про готовність до досягнення кар'єрних цілей. З іншого боку, студенти, що обирають комунікативні мотиви навчання, мають середні показники впевненості у собі, що може вказувати на більш варіативний характер їхнього самовідчуття.

Досить цікавим є також той факт, що студенти, які мають мотивацію уникнення невдач, частіше схильні до низького рівня впевненості у собі, що вказує на можливий вплив страху перед провалом на їхню самооцінку.

Крім того, виявлено, що показники впевненості у собі корелюють із показниками життєстійкості, що підкреслює важливість психологічної стійкості для успішного навчання та самореалізації.

Таким чином, враховуючи отримані результати, можна зробити висновок про необхідність комплексного підходу до формування мотивації студентів та розвитку їхньої впевненості у собі для досягнення успіху в навчанні та майбутній кар'єрі.

Перспектива подальших досліджень у цій області включає глибше вивчення взаємозв'язку між мотивацією навчання та рівнем впевненості у собі, включаючи аналіз впливу різних типів мотивації на самооцінку та психологічну стійкість. Дослідники також можуть розглядати вплив інших факторів, таких як соціальне середовище та індивідуальні риси особистості, на розвиток впевненості у собі та мотивації навчання. Лонгітюдні дослідження можуть допомогти вивчити динаміку цих психологічних показників протягом тривалого періоду часу та виявити фактори, які впливають на їх зміну з часом. Крім того, важливим є розгляд можливостей впровадження психологічних програм та інтервенцій з метою підвищення рівня впевненості у собі та підтримки мотивації навчання серед студентів.

Висновки до розділу 2. Емпіричне дослідження психологічних детермінант отримання другої вищої освіти в умовах військового часу є важливим для розуміння внутрішніх мотивацій та перешкод, з якими стикаються люди, бажаючи продовжити навчання під час конфліктів та військових дій. Дослідження цього питання відкриває можливість кращого розуміння психологічних механізмів, що впливають на прийняття рішення про навчання в умовах стресу та небезпеки.

Цілеспрямований аналіз психологічних аспектів отримання вищої освіти в умовах війни дозволяє виявити такі важливі фактори, як мотивація, страхи, цілепокладання та психологічна готовність до навчання. Зокрема, дослідження може розкрити, які мотиваційні чинники переважають у виборі отримання освіти в умовах військового часу, чи є психологічні страхи та тривоги перешкодою для студентів, і наскільки глибоко внутрішні мотивації можуть впливати на рішення.

Проведення емпіричного дослідження передбачає збір і аналіз даних, здебільшого шляхом опитування або спостереження за учасниками. Результати такого дослідження можуть включати статистичні дані про розподіл мотиваційних чинників, опис основних психологічних перешкод та

виявлення закономірностей у прийнятті рішень щодо навчання в умовах військових конфліктів.

Висновки і рекомендації, отримані в результаті дослідження, можуть стати основою для розробки стратегій підтримки студентів та удосконалення системи освіти в умовах військових дій. Наприклад, вони можуть вказувати на необхідність забезпечення психологічної підтримки студентам, вдосконалення інфраструктури освіти для забезпечення безпеки та доступності, а також розробку спеціальних програм для мотивації студентів в умовах стресу та небезпеки. Таким чином, емпіричне дослідження психологічних детермінант отримання другої вищої освіти в умовах військового часу відіграє ключову роль у розвитку ефективних підходів до підтримки освітнього процесу під час воєнних конфліктів.

ВИСНОВКИ

Теоретичне та емпіричне дослідження психологічних детермінант отримання другої вищої освіти в умовах військового часу дало змогу досягти наступних висновків:

1. Отримання освіти в умовах війни в Україні є складним завданням, що вимагає вирішення низки викликів та адаптації до несприятливих умов. Безпека студентів та освітніх працівників стає головним пріоритетом, а доступ до освітніх ресурсів може бути ускладненим через воєнні дії. Психологічна підтримка стає необхідною для тих, хто пережив воєнні події, та потребує системного підходу. Адаптація освітніх програм та методик до умов конфлікту стає важливою, а також необхідно створювати програми реінтеграції для тих, хто втратив можливість отримати освіту через війну.

2. Параметри мотивації та життєстійкості студентів в умовах воєнних дій є складними та визначальними для їхнього успіху та виживання. Воєнний конфлікт може впливати на рівень стресу, що вимагає від студентів великої стійкості та адаптивності. Мотивація студентів також може зазнати змін: від бажання досягти успіху у надзвичайних умовах до втрати мотивації через невизначеність та страх перед майбутнім. Крім того, важливими факторами є стратегії поведінки та наявність чітких цілей та перспектив для майбутнього.

3. Результати дослідження підтверджують вплив різних мотиваційних факторів на рівень самовпевненості у студентів, які обирають другу вищу освіту. Насамперед, особи, що керуються професійними мотивами, характеризуються високою впевненістю у собі, що вказує на готовність до досягнення кар'єрних цілей. З іншого боку, студенти, які обирають комунікативні мотиви, мають середні показники самовпевненості, що вказує на більш варіативний характер їхнього самовідчуття. Цікаво, що студенти з мотивацією уникнення невдач частіше мають низький рівень самовпевненості, що свідчить про можливий вплив страху перед невдачею на їхню самооцінку. Крім того, встановлено, що рівень самовпевненості

корелює з рівнем життєстійкості, що підкреслює важливість психологічної стійкості для успішного навчання та самореалізації.

Отже, з урахуванням отриманих результатів можна зробити висновок про необхідність комплексного підходу до формування мотивації та самовпевненості у студентів для досягнення успіху в навчанні та майбутній кар'єрі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ареф'єв С. О. Мотиваційний механізм стимулювання діяльності робітників підприємства. *Актуальні проблеми інноваційного розвитку кластерного підприємництва в Україні: зб. ст. за матеріалами Всеукр. наук.-практ. конф.* (30 березня 2017 р., м. Київ). Київ, 2017. С. 305–314.
2. Бадмаєва Н. Ц. Методика для діагностики навчальної мотивації студентів (АА Реан, ВО Якунін, модифікація НЦ Бадмаєвої). *Педагогічні умови формування професійної самоорганізації майбутніх учителів фізичного виховання*. 2017. С. 192-193.
3. Батрак О. В. Особливості формування потенціалу закладів вищої освіти України в умовах війни та післявоєнному періоді. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 53. С. 45.
4. Бацилєва О. В. Життєстійкість як важливий ресурс позитивної Я-концепції особистості. *Особистісні та психофізіологічні ресурси професійної життєстійкості : матеріали II наук. семінару*, Київ, 16 верес. 2021 р. / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. Київ, 2021. С. 8–9.
5. Данилевський В., Чепурна Н. Особливості освітньої діяльності в умовах воєнного часу. *Педагогічний вісник*. №1-2. 2022. С. 2-5.
6. Дибач І. Л. Макроекономічний аналіз трудового потенціалу вітчизняних закладів вищої освіти. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2018. № 6(1). С. 163–168.
7. Долгальова О. В. Застосування зарубіжних методів мотивації праці на українських підприємствах. *Галицький економічний вісник*. Т. : ТНТУ, 2021. Том 70. № 3. С. 140–147
8. Дропа Я. Б., Коваленко В. М., Заплатинський М. В. Фінансовий потенціал закладів вищої освіти України: економічна природа, проблеми та можливості зростання. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія : Економічні науки*. 2022. № 9. С. 153–162.

9. Кириченко Р., Колодяжна А. Психологічне дослідження навчально-професійної мотивації майбутніх педагогів. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Випуск 13 (58) '1 Серія 12. Психологічні науки.* 2021. С. 48-58.
10. Кокарева А. М. Особливості дистанційного навчання здобувачів вищої освіти в умовах війни. *Актуальні проблеми вищої професійної освіти.* Київ, 2022. С. 52-53
11. Кокун О. М. Життєстійкість як напрям сучасних психологічних досліджень. *Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені ГС Костюка НАПН України. Том. V, Вип 21.* 2021. С. 69-88.
12. Кондратюк С. М. Життєстійкість як ресурс подолання життєвих труднощів в умовах війни. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права.* №4. 2022. С. 78-83.
13. Конспект лекцій з курсу «Теорія мотивації» / Укладач О.В. Прокопенко. Суми: Вид-во СумДУ, 2006. 171 с.
14. Кузікова С. Б. Життєстійкість як адаптаційний ресурс особистості. *Психологічні координати розвитку особистості : реалії і перспективи : збірник наук. матеріалів V Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф.* Полтава, 2020. С. 71-73.
15. Кухарська Л. В., А. І. Вольних. Мотивація у вивченні іноземної мови. *Менеджмент і безпека: теоретичні та прикладні аспекти : матеріали науково-практичної інтернет-конференції.* Львів : ЛьвДУВС. 2020. С. 186.
16. Моргун В. Ф. Основи психологічної діагностики: навч. посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2013. 464 с.
17. Ніточко О. І., Гоцуляк О. Л. Особливості організації навчального процесу у вищих медичних навчальних закладах під час війни. *Сучасні тенденції та перспективи розвитку вищої медичної (фармацевтичної) освіти в Україні : матеріали XX Всеукр. наук.- практ. конф. в онлайн-режимі*

за допомогою платформи *Microsoft Teams*. Терноп. нац. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського МОЗ України. Тернопіль : ТНМУ, 2023. С 138-140.

18. Ольховецький С. М. Мотивація учбової діяльності та її формування. *Психологічний журнал*. №5. 2020. С. 41.

19. Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проектна діяльність: Науково-методичний збірник/ за загальною ред. С. М. Шкарлета. Київ-Чернівці «Букрек». 2022. 140 с.

20. Парпан У. Стратегічний потенціал реформування системи вищої освіти в Україні. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2017. Вип. 884. С. 163–169.

21. Предко В. В. Життєстійкість у постковідний період: подолання наслідків переживання відчуття втрати. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Психологія. №3. 2023. С. 23-27.

22. Ржевська-Штефан З. Життєстійкість особистості та дисфункціональні переконання юнаків. *Науковий часопис НПУ імені МП Драгоманова*. Серія 12. Психологічні науки. 2023. С. 78-88.

23. Сас С. П. Фінансовий потенціал закладів вищої освіти України в умовах трансформаційних змін : автореф. дис. ... д. філософії : 072. 2023. 23 с.

24. Сахарова К. О. Життєстійкість як сладова відновлення психічного здоров'я. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. №3. 2022. С. 123-128.

25. Смольська Л. М. Стресостійкість та життєстійкість: креативна модель формування в сучасних умовах. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія : Психологія. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2021. Випуск 4. С. 113–117.

26. Уфимцева О. Ю., Шапа Н. М. Переваги та недоліки дистанційного навчання в сучасних умовах. *Освіта в умовах війни: реалії, виклики та шляхи подолання: матеріали II Форуму академічної спільноти*. Дніпро: ДВНЗ «ПДАБА». 2022. С. 73.

27. Чепеленко Х. В. Сучасна вища освіта в умовах війни. *Матеріали X Всеукраїнської науково-технічної конференції здобувачів вищої освіти за підсумками досліджень у 2022 р. ТДАТУ, 2023. С. 230.*
28. Bagmet M., Liakhovets O. Towards the European Union's Education Standards: Expectations of the Ukrainians. *Economics & Sociology*. 2017. Vol. 10 (Number 2). P. 191–206.
29. Bartosik-Purgat M., Filimon N., Kiygi-Calli M. Social media and higher education – an international perspective. *Economics & Sociology*. 2017. Vol. 10 (Number 1). P. 181–191.
30. Duřová Spiřáková E., Gontkovičová B., Hajduová Z. Education from the Perspective of the Europe 2020 Strategy: the Case of Southern Countries of the European Union. *Economics & Sociology*. 2016. Vol. 9 (Number 2). P. 266–278.
31. Maddi S. Creating Meaning Through Making Decisions. *The Human Quest For Meaning: A Handbook of Psychological Research and Clinical Applications*. Ed. by P.T.P. Wong, P.S. Fry. Mahwah, NJ, 1998.
32. Maddi S. Dispositional Hardiness in Health and Effectiveness. *Encyclopedia of Mental Health / H.S. Friedman (Ed.)*. San Diego (CA): Academic Press, 1998. P. 323-335.
33. Maddi S., Kobasa S. *The Hardy Executive: Health under Stress*. Homewood, Ill: Dow Jones-Irwin, 1984.
34. Maddi, S. R. Creating meaning through making decisions. In P. T. P. Wong & P. S. Fry (Eds.), *The human quest for meaning: A handbook of psychological research and clinical application*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates. 1998. P. 3-26.

ДОДАТКИ

Додаток А

КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Я, Любенко Дар'я Ігорівна, учасник(ця) освітнього процесу Херсонського державного університету, **УСВІДОМЛЮЮ**, що академічна доброчесність – це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу. **ЗАЯВЛЯЮ**, що у своїй освітній і науковій діяльності **ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ**:

– дотримуватися:

• вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, зокрема Статуту Університету;

- принципів та правил академічної доброчесності;
- нульової толерантності до академічного плагіату;
- моральних норм та правил етичної поведінки;
- толерантного ставлення до інших;
- дотримуватися високого рівня культури спілкування;

– надавати згоду на:

• безпосередню перевірку курсових, кваліфікаційних робіт тощо на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;

• оброблення, збереження й розміщення кваліфікаційних робіт у відкритому доступі в інституційному репозитарії;

• використання робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагіату в інших роботах виключно з метою виявлення можливих ознак академічного плагіату;

– самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного й підсумкового контролю результатів навчання;

– надавати достовірну інформацію щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації;

– не використовувати результати досліджень інших авторів без використання покликань на їхню роботу;

– своєю діяльністю сприяти збереженню та примноженню традицій університету, формуванню його позитивного іміджу;

– не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами;

– підтримувати атмосферу довіри, взаємної відповідальності та співпраці в освітньому середовищі;

– поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання;

– не дискримінувати людей на підставі академічного статусу, а також за національною, расовою, статевою чи іншою належністю;

– відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно та сумлінно виконувати необхідні навчальні та науково-дослідницькі завдання;

– запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема не використовувати службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій і трудовій діяльності;

– не брати участі в будь-якій діяльності, пов'язаній із обманом, нечесністю, списуванням, фабрикацією;

– не підроблювати документи;

– не поширювати неправдиву та компрометуючу інформацію про інших здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників;

– не отримувати і не пропонувати винагород за несправедливе отримання будь-яких переваг або здійснення впливу на зміну отриманої академічної оцінки ;

– не залякувати й не проявляти агресії та насильства проти інших, сексуальні домагання;

– не завдавати шкоди матеріальним цінностям, матеріально-технічній базі університету та особистій власності інших студентів та/або працівників;

– не використовувати без дозволу ректорату (деканату) символіки університету в заходах, не пов'язаних з діяльністю університету;

– не здійснювати і не заохочувати будь-яких спроб, спрямованих на те, щоб за допомогою нечесних і негідних методів досягати власних корисних цілей;

– не завдавати загрози власному здоров'ю або безпеці іншим студентам та/або працівникам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства у разі недотримання Кодексу академічної доброчесності буду нести академічну та/або інші види відповідальності й до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення принципів академічної доброчесності.

29.09.2020
(дата)

Дар'я ЛЮБЕНКО
(ім'я, прізвище)

Методика для діагностики навчальної мотивації студентів (Реан,
Якунін)

Інструкція: Оцініть за 5-бальною системою наведені мотиви навчальної діяльності за значимістю для Вас: 1 бал відповідає мінімальній значущості мотиву, 5 балів – максимальній.

1. Навчаюся, тому що мені подобається обрана професія.
2. Щоб забезпечити успішність майбутньої професійної діяльності.
3. Хочу стати спеціалістом.
4. Щоб дати відповіді на актуальні питання, які стосуються сфери майбутньої професійної діяльності.
5. Хочу повною мірою використовувати наявні в мене задатки, здібності та схильності до обраної професії.
6. Щоб не відставати від друзів.
7. Щоб працювати з людьми, треба мати глибокі та всебічні знання.
8. Тому що хочу бути серед кращих студентів.
9. Тому що хочу, щоб наша навчальна група стала найкращою в інституті.
10. Щоб заводити знайомства та спілкуватися з цікавими людьми.
11. Тому що отримані знання дозволять мені досягти всього необхідного.
12. Необхідно закінчити інститут, щоб у знайомих не змінилася думка про мене, як здатну, перспективну людину.
13. Щоб уникнути засудження та покарання за погане навчання.
14. Хочу бути шановною людиною навчального колективу.
15. Не хочу відставати від однокурсників, не хочу опинитися серед відстаючих.
16. Тому що від успіхів у навчанні залежить рівень моєї матеріальної забезпеченості у майбутньому.

17. Успішно вчитися, скласти іспити на «4» та «5».
18. Просто подобається вчитися.
19. Потрапивши до інституту, змушений навчатися, щоби закінчити його.
20. Бути завжди готовим до чергових занять.
21. Успішно продовжити навчання на наступних курсах, щоби дати відповіді на конкретні навчальні питання.
22. Щоби набути глибоких і міцних знань.
23. Тому що в майбутньому я думаю зайнятися науковою діяльністю за спеціальністю.
24. Будь-які знання стануть у нагоді у майбутній професії.
25. Бо хочу принести більше користі суспільству.
26. Стати висококваліфікованим спеціалістом.
27. Щоби дізнаватися про нове, займатися творчою діяльністю.
28. Щоби дати відповіді проблеми розвитку суспільства, життєдіяльності людей.
29. Бути хорошому рахунку у викладачів.
30. Домогтися схвалення батьків та оточуючих.
31. Навчаюся задля виконання обов'язку перед батьками, школою.
32. Тому що знання надають мені впевненості у собі.
33. Тому що від успіхів у навчанні залежить моє майбутнє службове становище.
34. Хочу отримати диплом з хорошими оцінками, щоби мати перевагу над іншими.

Тест «Впевненості в собі» В. Г. Ромека

1. Я стежу за тим, щоб не зіпсувати настрої іншим
2. У присутності авторитетної особи (начальства) я завжди соромлюся
3. Я – досить незалежна людина
4. У суперечках із близькими мені людьми я не вступаю в суперечки
5. Я не відчуваю себе ніяково на робочому місці, якщо з'являється мій начальник
6. Я легко вибираю лінію поведінки, яка дозволяє досягти своїх цілей
7. Я відмовляюся від багато чого, оскільки обставини сильніші за мене
8. Я почуваюся незручно, якщо інші пропонують мені свою допомогу
9. Я можу сказати, що загалом я контролюю свою долю
10. Мені важко відкрито говорити про свої почуття
11. Я змушений боротися зі своєю боязкістю
12. Є багато речей, якими я можу пишатися
13. Мені доводиться приховувати свої почуття
14. Якщо пауза в розмові затяглася, то я почуваюся дуже ніяково
15. Я ухвалюю рішення швидко, без довгих сумнівів
16. Мені нелегко зажадати чогось
17. Я соромлюся звертатися з моїми службовими проблемами до начальства чи обізнаної людини
18. Я впевнений, що на мене можна покластися у найвідповідальніших справах
19. Якщо мені терміново потрібен мій друг, то я дзвоню йому навіть пізно вночі
20. Часто я не наважуюсь дзвонити до офіційних установ
21. Я не домагаюся того, що мені потрібно
22. Якщо близький і шанований мною родич чимось роздратує мене, то я волію приховати свою злість і не говорити йому про це

23. Мені дуже важко розпочати розмову з незнайомою людиною

24. У мене достатньо здібностей та енергії, щоб втілити в життя задумане

25. Я уникаю щось говорити, що може образити інших

26. Якщо хтось дивиться, як я працюю, це мені дуже заважає

27. Буває, що мені спадають на думку думки про мою неповноцінність

28. Я намагаюся не обтяжувати друзів своїми проблемами

29. Я бентежусь, якщо мені кажуть комплімент

30. Я цілком можу сказати, що поважаю сам себе

Методика життєстійкості С. Мадді

Інструкція: «Вітаю! Дайте відповідь, будь ласка, на кілька питань, відзначаючи галочкою той відповідь, який найкращим чином відображає Ваша думка»

№	питання	немає	скоріше ні ніж так	скоріше так ніж ні	да
1.	Я часто не впевнений в своїх рішеннях.				
2.	Іноді мені здається, що нікому немає до мене діла.				
3.	Часто, навіть добре виспавшись, я насилу змушую себе встати з ліжка.				
4.	Я постійно зайнятий, і мені це подобається.				
5.	Часто я віддаю перевагу «плисти за течією».				
6.	Я міняю свої плани в залежності від обставин.				
7.	Мене дратують події, через які я змушений змінювати свій розпорядок дня.				
8.	Непередбачені труднощі часом сильно стомлюють мене.				
9.	Я завжди контролюю ситуацію настільки, наскільки це необхідно.				
10.	Часом я так втомлююся, що вже ніщо не може зацікавити мене.				
11.	Часом все, що я роблю, здається мені марним.				
12.	Я намагаюся бути в курсі всього, що відбувається навколо мене.				
13.	Краще синиця в руках, ніж журавель у небі.				
14.	Увечері я часто відчуваю себе абсолютно розбитою.				
15.	Я вважаю за краще ставити перед собою важкодоступні цілі і досягати їх.				
16.	Іноді мене лякають думки про майбутнє.				
17.	Я завжди впевнений, що зможу втілити в життя те, що задумав.				
18.	Мені здається, я не живу повним життям, а тільки граю роль.				
19.	Мені здається, якби в минулому у мене було менше розчарувань і негараздів, мені було б зараз легше жити на світі.				
20.	Проблеми, що виникають часто здаються мені нерозв'язними.				

21.	Зазнавши поразки, я буду намагатися взяти реванш.				
22.	Я люблю знайомитися з новими людьми.				
23.	Коли хто-небудь скаржиться, що життя нудне, це означає, що він просто не вміє бачити цікаве.				
24.	Мені завжди є чим зайнятися.				
25.	Я завжди можу вплинути на результат того, що відбувається навколо.				
26.	Я часто шкодую про те, що вже зроблено.				
27.	Якщо проблема вимагає великих зусиль, я вважаю за краще відкласти її до кращих часів.				
28.	Мені важко зближуватися з іншими людьми.				
29.	Як правило, оточуючі слухають мене уважно.				
30.	Якби я міг, я багато чого змінив би в минулому.				
31.	Я досить часто відкладаю на завтра те, що важко здійснити, або те, в чому я не впевнений.				
32.	Мені здається, життя проходить повз мене.				
33.	Мої мрії рідко збуваються.				
34.	Несподіванки дарують мені інтерес до життя.				
35.	Часом мені здається, що всі мої зусилля марні.				
36.	Часом я мрію про спокійне розмірене життя.				
37.	Мені не вистачає завзятості закінчити розпочате.				
38.	Буває, життя здається мені нудною і безбарвною.				
39.	У мене немає можливості впливати на несподівані проблеми.				
40.	Навколишні мене недооцінюють.				
41.	Як правило, я працюю із задоволенням.				
42.	Іноді я відчуваю себе зайвим навіть в колі друзів.				
43.	Буває, на мене навалюється стільки проблем, що просто руки опускаються.				
44.	Друзі поважають мене за завзятість і непохитність.				
45.	Я охоче беруся втілювати нові ідеї.				